

Илму
маърифат
инсонни
юксакликка
кўтаради.

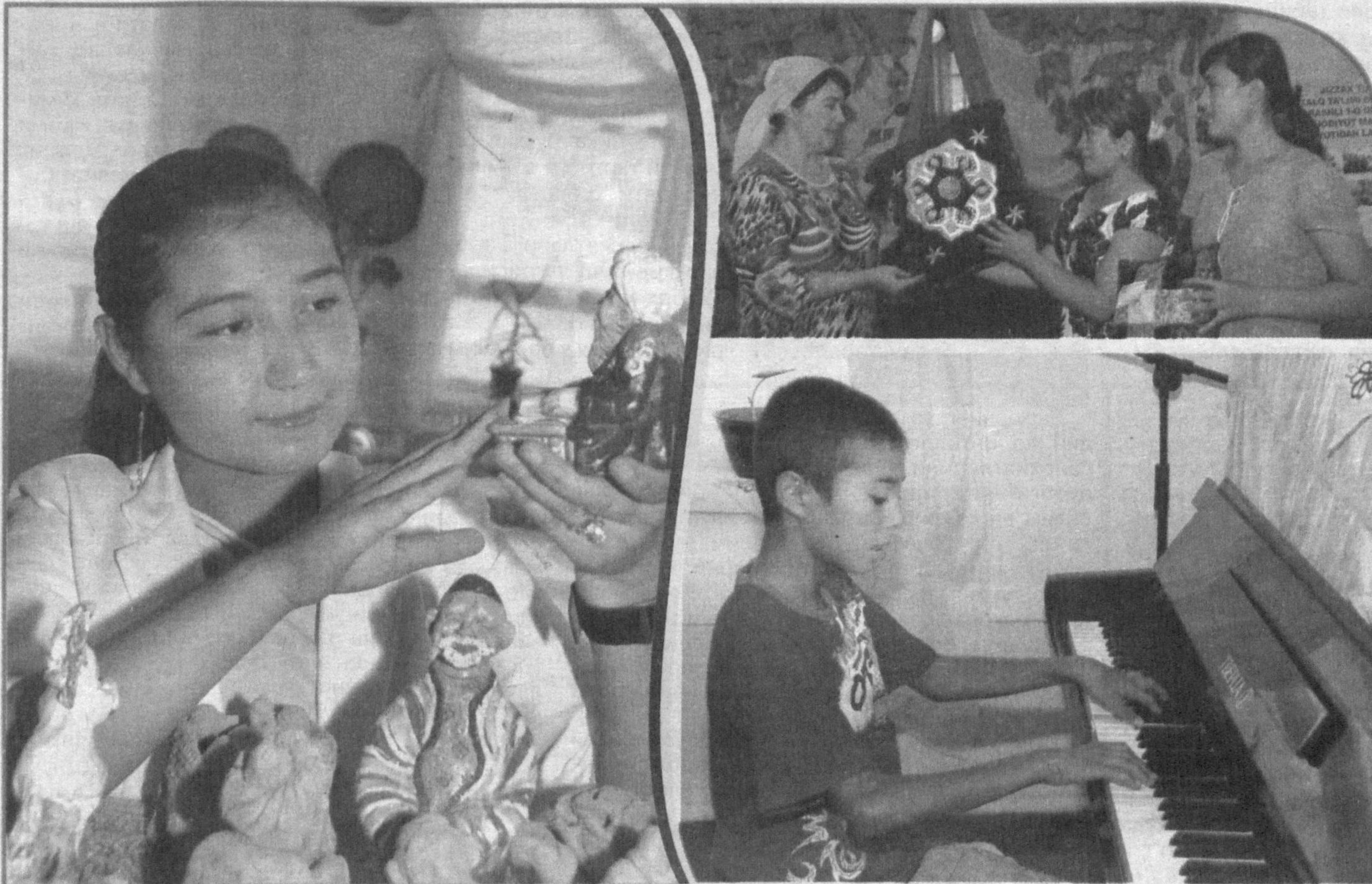
Ислом КАРИМОВ

Ma'rifat

ENLIGHTENMENT • XALQ ZIYOLILARI GAZETASI • معرفت

1931-yildan chiqa boshlagan 2010-yil 11-avgust, chorshanba № 63 (8296) ISSN 2010-6416

Жиззах туманидаги 1-ўқувчилар ижодий маркази ёзги таътил кунларида ўғил-қизлар билан янада гавжум. Бу ерда бадий гимнастика, зардўзлик, қуроқчилик, қуллоқчилик, пазандачилик, бичиш-тиқиш, бадий ҳаваскорлик, хориж тилларини ўрганиш каби тўғарақлар ташкил этилган бўлиб, уларга 572 нафар ўғил-қиз жалб қилинган.

Суратларда: Жиззах туманидаги 1-ўқувчилар ижодий маркази тўғарақлари ўқувчилар билан гавжум.

Умар РАҲМОНҚУЛОВ (ЎЗА) олган суратлар.

Savol bering,
javob beramiz

ЎҚУВ ЙИЛИ ҚАЧОНДАН БОШЛанаДИ?

САВОЛ: — Мактабдан ташқари таълим муассасаларида ўқув йили қачондан бошланади ва қачон тугайди?

ЖАВОБ: — Мактабдан ташқари таълим муассасалари ўз фаолиятларини Ўзбекистон Республикаси Конституцияси, Ўзбекистон Республикасининг "Таълим тўғрисида"ги қонуни, "Кадрлар тайёрлаш миллий дастури", Мактабдан ташқари муассаса тўғрисидаги Низом (Вазирлар Маҳкамасининг 1995 йил 18 февралдаги 59-сонли қарорининг 2-илоvasи), "Синфдан ва мактабдан ташқари ишлар Концепцияси" ҳамда Мактабдан ташқари таълимга қўйилган Давлат талаблари каби ҳужжатлар асосида амалга оширади.

Мактабдан ташқари муассаса тўғрисидаги Низом (Вазирлар Маҳкамасининг 1995 йил 18 февралдаги 59-сонли қарорининг 2-илоvasи)-нинг III (Иш фаолиятини ташкил этиш ва унинг асослари) бўлимида қуйидаги бандлар белгиланган:

7. Тўғарақлар, дастурлар талабларига кўра, бутун ўқув йили учун ҳам, қисқароқ муддатларга ҳам ташкил этилади.

Тўғарақларни тўлдириш май ойида бошланади ва асосан мазкур йилнинг 10 сентябрида тамомланади. Тўғарақларнинг машғулоти мазкур йилнинг 15 сентябридан кечикмай бошланади ва одатда кейинги йилнинг 25 майида тугалланади.

8. Таътил пайтларида мактабдан ташқари муассасалар ўқувчилар ва уларнинг ота-оналари билан уларнинг бўш пайтларини мазмунли ўтказиш, дам олишларини тўлақонли амалга ошириш имкониятини туғдирган ҳолда болалар ва ўсмирларнинг турар жойларида, концерт сарфари, походлар, экскурсиялар, саёхатлар, мусобақалар (шу жумладан, ўқувчиларнинг янги ўзгарувчан гуруҳлари билан тўғарақлар, секциялар ва студияда, шаҳардан ташқаридаги оромгоҳларга кунлик борган ҳолда), турли-туман оммавий ишларни ташкил қиладилар. Ёзги таътил пайтида мактабдан ташқари муассасалар ўқувчилар учун йўналишли (профилли) болалар оромгоҳлари ҳамда туристик базалар очишлари мумкин.

ЯНГИ ЎҚУВ ЙИЛИ ЯНГИЛИКЛАРИ

Янги ўқув йили оstonасидамиз. Айни пайтда мактабга илк бор қадам қўяётган 1-синф ўқувчисидан тортиб, ота-она-ю ўқитувчи "Биринчи кўнги-роқ"ни ўзига хос тараддуд билан интиқ кутмоқда. Бундай хайрли ташвишлар руҳи таҳририятимизга келаятган хатлар мазмунида ҳам намоён бўлмоқда.

Янги ўқув йили қандай янгиликлар билан бошланади? Биринчи машғулот — Мустақиллик дарсларида қай жиҳатларга урғу берилса, мақсадга мувофиқ бўлади? Биринчи синф ўқувчисининг мактаб сумкасидаги ўқув қуроқлари оғирлиги қанча бўлиши керак, каби кўплаб саволлар ҳар бир ўқитувчи-мураббига-ю, фарзандининг баркамол вояга етишини истаган ота-оналарни ҳам қизиқтирмоқда. Шу билан бирга Ўзбекистон Рес-

публикаси Халқ таълими вазирлиги томонидан таълим самарадорлигини ошириш мақсадида мазкур ўқув йилидан бир қатор янгиликлар амалиётга татбиқ этилмоқда. Жумладан, умумтаълим фанларининг узвийлиги ва узлуксизлиги таъминланган ўқув дастурлари, "Умумий ўрта таълим мактаблари ўқитувчилари ҳамда раҳбар ходимларининг иш юкламасини белгилаш ва тақсимлаш бўйича йўриқнома", "5—9-синф ўқувчиларининг билимлари сифатини назорат қилишнинг рейтинг тизими тўғрисидаги Низом", янги кундалик рейтинг дафтарчаси ҳамда педагог кадрларнинг узлуксиз малакасини оширишини таъминловчи аънанавий "Устоз-шогирд мактаби"нинг тизимли равишда таълим-тарбия жараёнига кенг кўламда жорий этилиши

ҳам ҳар бир соҳа ходимидан ушбу ҳужжатларни ўз вақтида теран ўрганишни талаб этади.

Шу нуқтаи назардан, газетанинг мазкур сониде "Савол беринг, жавоб берамиз" рукни орқали муштарийларимиз саволларига Халқ таълими вазирлиги мутахассислари томонидан берилган жавобларга (3, 5, 6, 7, 11, 13, 15-бетларда) кенг ўрин ажратилди.

Таълим ва тарбия — узвий ва узлуксиз жараён. Унинг доимий такомиллашиб, илм-фаннинг сўнгги ютуқларини ўзида акс эттириб бормоғи талаб этилади. Шу боис фарзандлар камоли, келажак ўйи билан яшаётган ҳар бир кишида соҳага доир ўзига хос саволлар юзага келиши табиий. Демак, мулоқотимиз давом этади, янги саволларингизни кутамиз.

ГАЗЕТАНИ
ВАРАҚЛАГАНДА:

БУ ЁРУФ ОПАМДА
ВАТАН БИТТАДИР

3-бет

Умумий ўрта таълим
мактаблари ўқитувчиларининг
иш юкламасини белгилаш ва
тақсимлаш бўйича

ЙЎРИҚНОМА

6-бет

Mustaqillikning
19 yilligi oldidan

БУХОРО ВИЛОЯТИ

8—9-бетлар

ЗАМОНАВИЙ ФАН ВА
ТЕХНОЛОГИЯ
РИВОЖИДА
МАГНЕТИЗМНИНГ ЎРНИ

10-бет

УЛАРНИНГ
ДАВОМЧИЛАРИ
БОРИ

15-бет

**ДАРС ТАҲЛИЛИ —
ТАЪЛИМ СИФАТИ АСОСИ**

САВОЛ: — Мактаб директори бир ойда неча соат дарс кузатиши керак?

Ф.МАМАДАМИНОВА
Тошкент шаҳри

ЖАВОБ: — Халқ таълими вазирлигининг 2010 йил 24 майдаги 122-сонли буйруғи билан тасдиқланган

“Халқ таълими тизимида умумтаълим муассасаларида дарсларни кузатиш ва таҳлил қилиш бўйича тартиб”га кўра, ўқув йили давомида ҳар ҳафтада ўқитувчилар томонидан камида 1 соат, мактаб директори ва унинг ўринбосарлари томонидан камида 4 соат дарс таҳлил қилиниши лозим.

**РАҲБАР ТАНЛОВДА ИШТИРОК
ЭТА ОЛАДИМИ?**

САВОЛ: — Мактаб директори “Йилнинг энг яхши фан ўқитувчиси” кўрик-танловида қатнаша оладими?

Г.ОЧИЛОВА
Пахтачи тумани

ЖАВОБ: — “Йилнинг энг яхши фан ўқитувчиси” кўрик-танловини ўтказиш Низоми”га кўра, мактаб директори фан ўқитувчиси сифатида ушбу кўрик- танловда қатнашиш ҳуқуқига эга.

ПЕДАГОГИК СТАЖ МУҲИМ

САВОЛ: — “Йилнинг энг яхши фан ўқитувчиси” кўрик-танловида қатнашиш учун неча йиллик иш стажи талаб қилинади?

Г.ИБРОҲИМОВА,
Бувайда туманидаги 1-мактаб ўқитувчиси

ЖАВОБ: — “Йилнинг энг яхши фан ўқитувчиси” кўрик-танловини ўтказиш Низоми”га кўра, танлов иштирокчиларидан 5 йиллик педагогик иш стажи талаб этилади.

**ДИРЕКТОРНИНГ ДАРСИ ЎТИЛМАСЛИГИ
МУМКИНМИ?**

САВОЛ: — Мактаб директори хизмат сафарига кетганда унинг дарси ўтилмаслиги ҳам мумкинми?

Р.МИРЗАЕВ
Касби тумани

ЖАВОБ: — Мактаб директори хизмат сафарига кетган вақтда

унинг дарслари ўтилмаслиги мумкин эмас. Ишчи дарс жадвалига ўзгартириш киритиш орқали мазкур машғулот бошқа дарсларнинг ўрни билан алмаштирилиши ёки ўриндошлик асосида ўтилиши зарур.

ДАРС ТАҚСИМОТИ

унда касб маҳоратига аҳамият қаратилади

САВОЛ: — Мактаб директори яқин қариндошига бошқа ўқитувчиларга нисбатан кўпроқ дарс соатлари ажратиши мумкинми? Ўқитувчиларга дарс тақсимлашда нима-ларга эътибор қаратилади?

И.НУРИДДИНОВ,
Яккабоғ туманидаги 68-мактаб ўқитувчиси

ЖАВОБ: — Мактабда дарс соатлари директор томонидан тасдиқланган ишчи гуруҳ томонидан тақсимланади ва педагогик Кенгашда очиқ овоз бе-

риш йўли билан муҳокама қилиниб тасдиқланади. Ўқитувчиларга дарс соатларини тақсимлашда Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими ҳамда Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлигининг 2010 йил 27 майдаги “Умумий ўрта таълим мактаблари ўқитувчиларининг иш юкмасини белгилаш ва тақсимлаш тўғрисида”-ги 125/125қб-сонли қўшма буйруғи билан тасдиқланган Йўриқнома асосида ўқитувчининг иш тажрибаси ва салоҳиятига эътибор қаратилади.

ДОИМИЙ ЭҲТИЁЖ

САВОЛ: — Менинг қизим Термиз давлат университетининг махсус сиртки бўлими бошланғич синф йўналишининг 2-курсини тугатди. Ўқиш пайтида малака ошириш курсларига бориши шартми?

И.КУЛМАМАТОВА, Бандихон туманидаги 2-мактаб ўқитувчиси

ЖАВОБ: — Ўрта махсус педагогик маълумотга эга бўлган ва

мактабда дарс бериб турган педагог малака ошириш муддати келган пайтда, университетнинг махсус сиртки бўлимида ўқишдан қатъи назар навбатдаги малака ошириш курсидан ўтиши керак. Малака ошириш курсидан ўтиш вақти университетдаги сессия даврига тўғри келмаслиги масаласини мактаб маъмурияти инobatга олиши зарур.

МАЛАКА ОШИРИШ КУРСИ НЕЧА СОАТ?

САВОЛ: — Ўқитувчи қанча муддатда ва қай тартибда (бир малака ошириш курси неча соатдан иборат) малака ошириши керак?

Н.БЕКПҮЛАНОВА
Тошкент вилояти.

ЖАВОБ: — Халқ таълими вазирлигининг 2009 йил 22 декабрдаги 354-сонли буйруғи билан тасдиқланган “Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги тасарруфидаги педагог кадрларни қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш

институт(марказ)лари ҳақида Низом”га биноан халқ таълими тизимида фаолият юритаётган раҳбар ва педагог кадрлар ҳар 3-5 йилда бир марта малака ошириш курсларидан ўтишлари белгилаб кўйилган.

Малака ошириш курслари жараёнида педагоглар камида 144 соат ҳажмидаги таълим дастурларини ўзлаштиради ва уларга ўрнатилган тартибда малака оширганлиги ҳақида сертификат ва рейтинг дафтарчаси берилади.

Savol bering, javob beramiz

**ИХТИСОСЛАШГАН ВА ОДДИЙ МАКТАБ:
фарқ нимада?**

САВОЛ: — Ихтисослаштирилган мактаб билан оддий мактаб ўртасидаги асосий фарқ нима-ларда намоён бўлади? Ихтисослаштирилган синф билан оддий синфларнинг ўзига хосликлари ҳақида маълумот берсангиз?

З.КАРИМОВА,
уй бекаси
Навоий шаҳри

ЖАВОБ: — Ихтисослаштирилган мактабларга ўқувчилар иқтидорига кўра, маълум фанга йўналтирилган таълим муассасалари (ёки синфлар)га синов асосида қабул қилинади. Чуқурлаштирилиб ўқитилади-

ган фанларга оддий мактабларга нисбатан ҳафтасига кўпроқ соат ажратилади ва ушбу фанлар гуруҳларга бўлиб ўқитилади. Фанларни ўқитишда фақат олий ва биринчи малака тоифасига эга бўлган ўқитувчилар дарс ўтиши белгиланган.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2008 йил 7 августдаги 173-сонли қарорига асосан чуқурлаштирилган фанлардан дарс ўтадиган ўқитувчилар ва мактаб раҳбар ҳодимларининг ойлик маошига давлат томонидан ўрнатилган тартибда белгиланган миқдорда устама ҳақ берилади.

**ТАРТИББУЗАР ЎҚУВЧИ БИЛАН
ҚАНДАЙ ИШЛАНАДИ?**

САВОЛ: — Ўқувчини тартиббузарлиги учун жазолаш қандай тартибга солинади?

Ф.АКБАРОВА,
Паркент туманидаги
29-мактаб ўқитувчиси

ЖАВОБ: — Болада етакчи фаолият тури ўйин ҳисобланиб, ушбу жараёни амалга оширишда турли хил тартиббузарлик ҳолатлари ҳам содир этилиши мумкин, масалан, дарс вақтида гаплашиб ўтириш, танаффусда шовқин кўтариш. Лекин, онгли равишда содир этилган тартиббузарликларнинг сабаби нимада? Албатта, шахснинг негатив хулқ-атворида. Ушбу хулқ-атвор юзага келиши сабабларидан бири боланинг ижтимоийлашув жараёнида тенгдошлари ва катталар томонидан ўтказиладиган таъйиқлар боланинг онг ости соҳасида муҳрланиб бораверади. Бунда газаб-нафрат ҳисси кучаяди ва неврозга айланади. Бундай ҳолларда бола ўз хатти-ҳаракатларини бошқара олмаслиги сабабли, тартиббузарлик ҳолатларини содир этади. Тартиббузар ўқувчини жазолашдан олдин уни келтириб чиқарувчи сабабларни ўрганиш лозим. Чунки, ўқувчи ҳеч қачон ўз-ўзидан тартиббузарга айланмайди, маълум бир сабабларга кўра, ўқитувчи томонидан синф жамоаси олдида камситилса, дарс жараёнида фақат айрим ўқувчиларга эътибор қаратилса, ўқувчининг қизиқиш, қобилият, индивидуал хусусиятлари

эътиборга олинмаса, синф ва жамоат ишларига жалб қилинмаса, тартиббузарга айланади.

Тарбияси оғир болалар билан олиб бориладиган ишларни аввалламбор ана шу тартиббузарликнинг сабабларини ўрганишдан бошлаш керак, бунда синф раҳбарлари, ота-оналар билан ҳамкорлик қилиш ва биргаликда бу муаммонинг ечимини топиш лозим. Бундан ташқари: “Ўқувчининг тартиббузар бўлишига кимни айбдор деб ўйлайсиз?”, “Тартиббузар ўқувчига нисбатан қандай жазо қўллаган бўлардингиз”, “Тартиббузарликнинг олдини олайлик!” ва шу каби бошқа мавзуларда ўқитувчилар ва ота-оналар учун давра суҳбатлари, баҳс-мунозаралар ташкил этилиши, шунингдек, мактаб амалиётчи-психологлари ўқувчилар учун психологик тренинглари, сўровнома, давра суҳбатлари, баҳс- мунозаралар, маҳалла фаоллари, ИИБ ходимлари билан ҳамкорликда учрашувлар ташкил этиши лозим.

Хулоса ўрнида, ўқувчини тартиббузарлиги учун жазолашдан олдин, аввало, унинг характери, индивидуал психологик хусусиятлари, қизиқиши, қобилиятларини ўрганган ҳолда, дарс ва дарсдан ташқари фаолиятларда индивидуал шуғулланиш, кўшимча топшириқлар бериш, рағбатлантириш ҳамда мактаб ва синф жамоа ишларига жалб қилиш лозим.

ТАРБИЯЧИ МАСЪУЛИЯТИ БЕЛГИЛАНГАНМИ?

САВОЛ: — Мактабгача таълим муассасалари тарбияланувчиларининг эгаллаши зарур бўлган кўникма ва малака меъёрлари белгиланганми? Боғча даврида зарур таълим-тарбиявий кўникмани эгаллай олмаган бола учун тарбиячига қандай жавобгарлик белгиланган?

Н.ТОЛИПОВА,
логопед,
Чилонзор тумани

ЖАВОБ: — Мактабгача таълим муассасалари тарбияланувчилари

эгаллаши зарур бўлган билим, малака ва кўникмалар Халқ таълими вазирлигининг 2008 йил 28 сентябрдаги 10/4-сонли Ҳайъат мажлиси қарори билан тасдиқланган “Мактабгача ёшдаги болалар ривожланишига қўйиладиган давлат талаблари”да белгилаб берилган.

Мактабгача таълим муассасаларида боланинг зарур таълим-тарбиявий кўникмаларни эгалламаганлиги учун тарбиячига меҳнат қонунчилигида белгиланган тартибда интизомий чоралар қўлланилади.

МАКТАБ УЧУН СОВҒА МАЖБУРИЙМИ?

САВОЛ: — Битирувчи синф ўқувчиси ўқув йили якунида мактаб учун бирор қимматбаҳо совға бериши ёки бирор юмуш бажариб бериши мажбурийми? Бу ҳолатлар қонун доирасида қандай ҳал қилиниши даркор?

Қ.УЗОҚОВА,
ўқитувчи

ЖАВОБ: — Битирувчи синф ўқувчиси мактаб учун ҳар қандай кўринишдаги совға бериши ёки юмуш бажариб бериши бирор бир меъёрий ҳужжатда белгиланмаган ва битирувчи бунга мажбур эмас.

РАМАЗОН ТАҚВИМИ

Рўза кунлари	Хафта кунлари	Август	Саҳарлик тугаши	Ифторлик
1	Чоршанба	11	3:58	19:31
2	Пайшанба	12	3:59	19:30
3	Жума	13	4:00	19:29
4	Шанба	14	4:11	19:27
5	Якшанба	15	4:02	19:26
6	Душанба	16	4:03	19:24
7	Сешанба	17	4:04	19:23
8	Чоршанба	18	4:05	19:21
9	Пайшанба	19	4:06	19:20
10	Жума	20	4:07	19:19
11	Шанба	21	4:08	19:17
12	Якшанба	22	4:09	19:15
13	Душанба	23	4:10	19:14
14	Сешанба	24	4:11	19:12
15	Чоршанба	25	4:12	19:11

Рўза кунлари	Хафта кунлари	Август - Сентябрь	Саҳарлик тугаши	Ифторлик
16	Пайшанба	26	4:13	19:09
17	Жума	27	4:14	19:08
18	Шанба	28	4:15	19:06
19	Якшанба	29	4:16	19:04
20	Душанба	30	4:17	19:03
21	Сешанба	31	4:18	19:01
22	Чоршанба	1	4:19	19:00
23	Пайшанба	2	4:20	18:58
24	Жума	3	4:21	18:56
25	Шанба	4	4:22	18:55
26	Якшанба	5	4:23	18:53
27	Душанба	6	4:24	18:51
28	Сешанба	7	4:25	18:50
29	Чоршанба	8	4:26	18:48
30	Пайшанба	9	4:27	18:46

РЎЗА ТУТИШ (ОФИЗ ЁПИШ) ДУОСИ

Навайту ан асума совма шаҳри ромазона минал фаҳри илал мағриби, холисан лиллаҳи таъала. Аллоҳу акбар.
Маъноси: Рамазон ойининг рўзасини субҳдан то кун ботгунча тутмоқни ният қилдим. Холис Аллоҳ учун. Аллоҳ Буюқдир.

ИФТОРЛИК (ОФИЗ ОЧИШ) ДУОСИ

Аллоҳумма лака сумту ва бика аманту ва ғалайка таваккалту ва ғала ризқика афтарту, фағфирлий йа Гоффару ма қоддамту ва ма аххорту.
Маъноси: Эй Аллоҳ, ушбу рўзамни Сен учун тутдим ва Сенга иймон келтирдим ва Сенга таваккал қилдим ва берган ризқинг билан ифтор қилдим. Эй гуноҳларни авф қилувчи Зот, менинг аввалги ва кейинги гуноҳларимни мағфират қилгил.

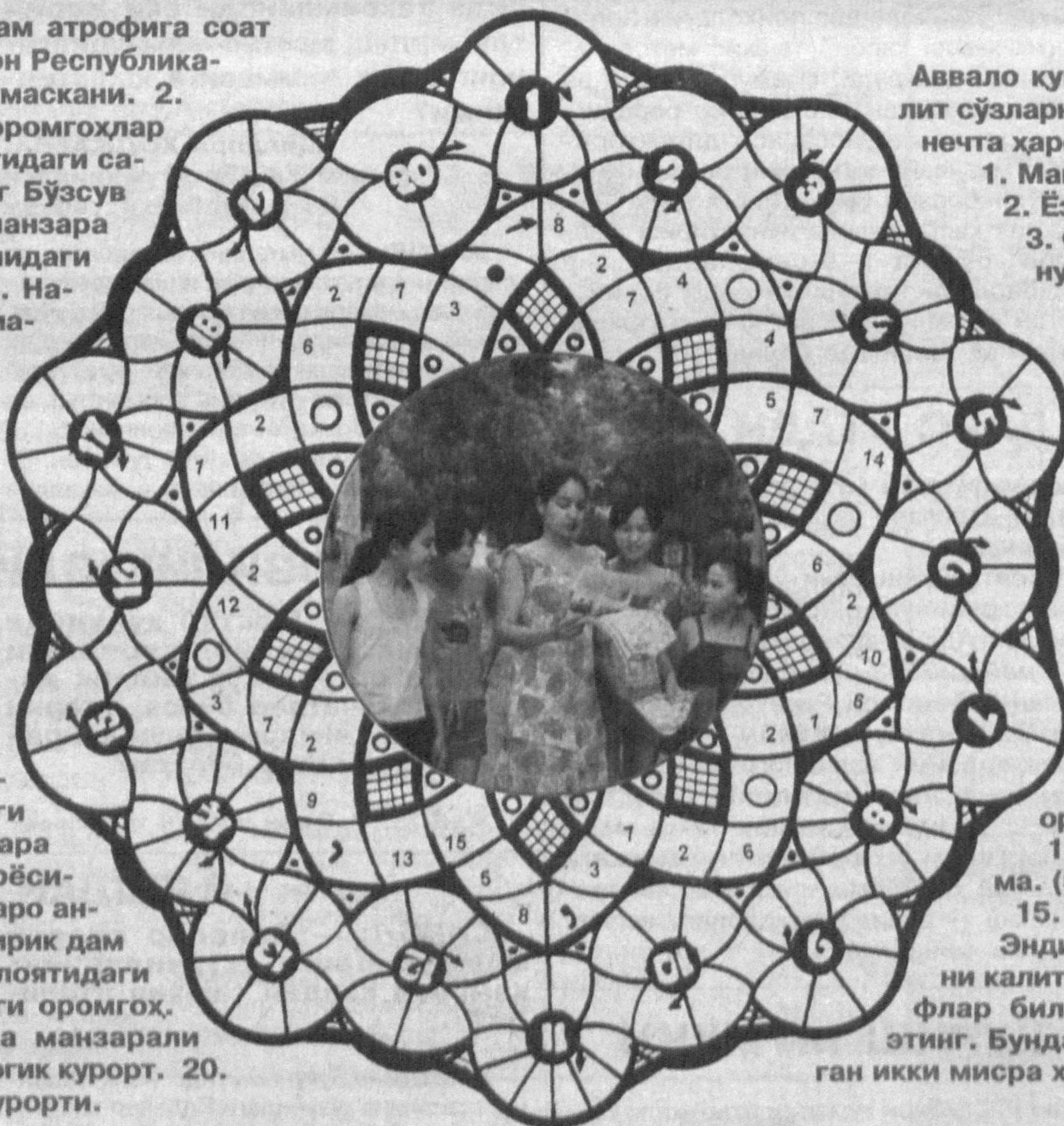
Тошкентдан бошқа шаҳарлардаги вақтлар фарқи (минут)

Аввал : Чимкент (1), Конибодом (5), Кўкон (7), Жамбул (7), Наманган (10), Фарғона (10), Марғилон (10), Андижон (12), Ўш (14), Жалолобод (15), Бишкек (21), Олма - ота (21).

Кейин : Бекобод (4), Туркистон (4), Жиззах (6), Гулистон (7). Денов (7), Жомбой (7), Самарканд (9), Шаҳрисабз (10), Каттакўрғон (12), Қарши (9), Нурота (14), Навоий (19), Бухоро (21), Хива (35)

“ЎЗБЕКИСТОН ОРОМГОҲЛАРИ” АЙЛАНМА КРОССВОРДИ

Шаклда белгиланган хонадан рақам атрофига соат мили йўналишида: 1. Қорақалпоғистон Республикасининг Нукус туманидаги дам олиш маскани. 2. Маркази Кува шаҳри ҳисобланувчи оромгоҳлар жойлашган туман. 3. Сирдарё вилоятидаги санаторий. 4. Чотқол тоғ этакларининг Бўзсув қирғоқлари бўйлаб жойлашган хушманзара балнеологик курорт. 5. Термиз туманидаги шифобахш, хушманзара оромгоҳ. 6. Наманган вилоятидаги туманга номдош машҳур шифобахш маъдан сувли оромгоҳ. 7. Пойтахтимиз яқинидаги оромгоҳ кўл. 8. Мамлакатимиз жанубидаги шифобахш оромгоҳ. 9. Фарғона вилоятидаги дам олиш масканларидан бири. 10. Республикамиз худуди қаъридан олинган шифобахш маъданли сув. 11. Фарғона водийсидаги санаторийлардан бири. 12. Тошкент шаҳридаги шифобахш маъдан сувли даволаниш маскани. 13. Қибрай туманидаги шифо ва дам олиш маскани. 14. Фарғона вилоятининг сойлик бўйида жойлашган оромгоҳ. 15. Шохимардонсой бўйидаги қадимий чинорлари билан хушманзара касб этувчи оромгоҳ. 16. Чирчиқ дарёсининг бошланиш қисми соҳилида халқаро андозаларга мос ҳолда бунёд этилган йирик дам олиш мажмуаси. 17. Сурхондарё вилоятидаги дам олиш уйи. 18. Денов туманидаги оромгоҳ. 19. Чирчиқ шаҳри яқинидаги бог ва манзарали дарахзорлари билан кўркам балнеологик курорт. 20. Бўстонлик туманидаги тоғ иклимий курорти.

МУАММОНОМА

Авалло куйида таърифлари баён этилган, калит сўзларни топинг. Қавс ичидаги рақам сўзнинг нечта ҳарфдан иборатлигини англатади.

1. Манзарали ўсимлик, энг яхши совға. (3).
2. Ёз фасли ойи. (6).
3. Фарғона вилоятидаги туманга номдош нурунийлар оромгоҳи. (8).
4. Йилнинг энг иссиқ даври, шамсия йили ҳисобидаги ой. (7).
5. Токзорларда етиштириладиган ҳосил. (4).
6. Ноз-неъмат етиштирувчи. (6).
7. Тўпли спорт ўйини тури. (8).
8. Кўплаб етиштириладиган полиз экин. (5).
9. Ўзбекистон ва Тожикистон худудларидаги тизма тоғ. (5).
10. Богдорчилик экинлари ва уларнинг мевалари. (7).
11. Нокнинг сершира, йирик нави. (7).
12. Куннинг мусаффо пайти. (4).
13. Дала меҳнатқашларининг ёзлик оромгоҳи. (6).
14. Токларни кўтариб турувчи мослама. (5).
15. Йил фасли. (2).

Энди шаклнинг ўрта қисмидаги рақамларни калит сўзлари жавобларидаги биринчи ҳарфлар билан алмаштириб муаммонгани ҳал этинг. Бунда улардан Аҳмад Аҳгар ёзиб қолдирган икки мисра ҳикматни билиб оласиз.

Фозилжон ОРИПОВ

<p>Ma'rifat</p> <p>TA'SIS ETUVCHILAR: O'zbekiston Xalq ta'limi vazirligi, O'zbekiston Oliy va o'rtta maxsus ta'lim vazirligi, O'zbekiston Ta'lim va fan xodimlari kasaba uyushmasi Markaziy Kengashi.</p>	<p>Bosh muharrir: Abdusamat RAHIMOV</p> <p>Tahrir hay'ati: Jumanazar BEK-NAZAROV, Baxtiyor DONIYOROV, Xurshid DO'STMUHAMMEDOV, Bahodir JOVLIYEV (bosh muharrirning birinchi o'rinbosari), Akmal ISLOMOV (mas'ul kotib), Mahmuda MURZAYEVA, Elshod NABIYEV, Husan NISHONOV (bosh muharrir o'rinbosari), Nurlan USMONOV (bosh muharrir o'rinbosari, "Учитель Узбекистана"), Aleksey CHUKARIN (mas'ul kotib, "Учитель Узбекистана"), Sa'dulla HAKIMOV</p>	<p>Gazeta O'zbekiston Matbuot va axborot agentligida № 0067 raqam bilan ro'yxatga olingan.</p> <p>INDEKS: 149, 150. G-722. Tiraj 27788. Hajmi 4 bosma taboq. Ofset usulida bosilgan, qog'oz bichimi A-3.</p> <p>Navbatchi muharrir: Qurbonboy MATQURBONOV.</p>	<p>"Ma'rifat"dan materiallarni ko'chirib bosish tahririyat ruxsati bilan amalga oshirilishi shart. Tahririyatga yuborilgan materiallar muallifga qaytarilmaydi. Belgisi ostida reklama materiallari beriladi.</p> <p>MANZILIMIZ: 100083, Toshkent, Matbuotchilar ko'chasi, 32.</p> <p>E-mail: info@marifat.uz Web-site: www.marifat.uz</p> <p>TELEFONLAR: mas'ul kotib - 233-99-15, umumiy o'rtta va maktabgacha ta'lim yangiliklari bo'limi - 236-53-16, fan, oliy va o'rtta maxsus, kasb-hunar ta'limi yangiliklari bo'limi - 236-54-03, adabiyot, madaniyat, kasaba uyushmalari hayoti yangiliklari bo'limi - 236-54-26, ma'naviyat va maktabdan tashqari ta'lim yangiliklari bo'limi - 236-54-23, siyosat, xalqaro hayot va sport yangiliklari bo'limi - 236-55-58, reklama va marketing bo'limi - 233-42-92(faks), 236-54-17.</p>	<p>Bahosi sotuvda erkin narxda</p> <p>Dizaynerlar Liliya BINASHEVA, Malohat TOSHOVA.</p> <p>"Sharq" nashriyot-matbaa aksionerlik kompaniyasi bozmaxonasi.</p> <p>Korxonada manzili: "Buyuk Turon" ko'chasi, 41-uy</p> <p>Bosishga topshirish vaqti - 21.00. Topshirildi - 22.15 УзА акуну - 21.00</p>
---	---	---	--	--